

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
יום ו – ה' אדר תשע"ז
פרשת תרומה

כותרת

Made in China - משכן

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

פרשת תרומה

משכן - Made in China

בעבר, כאשר אנשים שמעו שיש שלוחים של הרבי בסין, הם שאלו מיד: "מה, יש יהודים סינים?"

התשובה הייתה ששלוחי הרבי נותנים שירות ליהודים שהגיעו מהמערב כדי לחיות בסין. כיום התופעה כבר מפורסמת; יש מושבות רבות של יהודים אנשי עסקים בסין. הם מגיעים מישראל, מארה"ב, ומהעולם כולו.

אך התשובה לשאלה אם יש יהודים סיניים היא – שנכון שהיום אין, אבל במשך אלף שנים היו יהודים סינים. בסין יש עיר שנקראת קאיפנג, והיא שוכנת בין שאנגחאי לבייג'ין. יש חוקרים שסבורים שהיהודים הגיעו לעיר הזו בתקופה שנסללה 'דרך המשי', כשהמזרח הרחוק התחיל לעשות עסקים עם המערב. אחרים טוענים שהם הגיעו לפני אלף שנה בלבד. בכל אופן, היהודים שהגיעו לסין התקבלו על-ידי התושבים המקומיים בסבר פנים יפות. המושל קיבלם בחביבות, הזמין אותם להשתקע שם, ואמר שבגלל שהוא מתקשה לבטא את שמות המשפחה שלהם, הוא מציע שבעה שמות משפחה סיניים לבחירתם. ואכן, הם אימצו לעצמם שמות סיניים.

באותם ימים, כל מי שהגיע לסין היה נחשב 'מערבי', מפני שהגיע מהמערב, ולכל הזרים היה שם אחיד – 'מערביים'. כשהתברר למקומיים שמדובר בקבוצות שונות, הם כינו אותם בשמות מסוימים לפי צורת ההתנהגות שלהם.

כך קרה עם היהודים – הם כונו לפי מנהגייהם. למשל, אחד השמות שהוענקו להם היה "כת מסירי הגידים", בגלל שהיהודים נמנעים מלאכול את 'גיד הנשה'. בסין, רגלי הבהמה נחשבות למאכל משובח עד היום הזה, ולכן, בראותם כת מסוימת שנוהגת שלא לאכול את הגיד שיוצא מהאגן של הבהמה אל ירכה, הם קראו לה 'כת הסרת הגיד'.

מדוע באמת איננו אוכלים את גיד הנשה? התשובה לכך נמצאת בספר בראשית, שם מתואר מאבקו של יעקב אבינו עם המלאך של עשו הרשע: "ויאבק איש עמו... וירא כי לא יכול לו, ויגע בכך ירכו, ותקע כף ירך יעקב". בסופו של דבר יעקב ניצח את המלאך, אך בגלל צליעתו על ירכו

התורה אומרת: "על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך, עד היום הזה כי נגע בכף ירך יעקב, בגיד הנשה" (וישלח לב, כו, לג).

שם נוסף שניתן ליהודים היה 'כת נושאי התורה'. מדוע? יהודי קאיפנג היו נותנים לכך שתי סיבות: א. סיפור שקיבלו מאבותיהם, שכאשר היהודים הראשונים הגיעו לסין מהמערב, הם נשאו איתם 'ספרי תורה'. לכן כינו אותם בשם זה.

הסיבה השנייה והעיקרית: יהודים נוהגים לרקוד יום אחד בשנה עם התורה, שמחת תורה. ואז היהודים שם היו עורכים צעדה, ונושאים את התורה בידיהם, ושרים ורוקדים איתה. לכן הם קיבלו את השם 'הכת שנושאת את התורה'.

במשך הדורות יהודי קאיפנג קיבלו כינוי נוסף, שאותו לא כל-כך אהבו. בין הקבוצות שבאו להתיישב בסין היו גם מוסלמים. אחד הכינויים שנתנו להם היה 'הכת עם הכיפות הלבנות'. המוסלמים נהגו לחבוש לראשיהם כיפות לבנות. הסינים, שזיהו שהיהודים עם הכיפות שונים מהמוסלמים עם הכיפות, הם כינו את היהודים 'המוסלמים עם הכיפות הכחולות'. היהודים מאוד לא אהבו את השם הזה. הם טענו שאבותיהם השתדלו מאוד להיבדל בכוונה מהקהילה המוסלמית, והנה הם מכונים מוסלמים.

בנוסף לכך הם טענו שהכיפות היו שונות לא רק בצבע, אלא גם בגזרה. הכיפה היהודית הייתה עשויה משבע פיסות בד – אחת באמצע ושש המקיפות אותה, וזאת כדי לסמל את ששת ימי השבוע, ואת השבת בנפרד.

במשך מאות שנים הקהילה היהודים בקאיפנג התקיימה, אך העולם היהודי לא ידע עליה. היו עדויות ספורות שבסין יש יהודים, אך העולם היהודי לא קיבל זאת. התגלית פרצה לעולם בשנת 1605. יהודי מקאיפנג נתקל בבייג'ין בקבוצה של מתיישבים מאירופה. הוא שמע שהם מאמינים בא-ל אחד, שברא את העולם ושומר עליו, והיהודי התרגש לגלות שבאו מן המערב מאמינים כמותו.

הוא בא לבקר את המנהיג הרוחני של הקהילה בבייג'ין, נכנס לחדר והבחין בתמונה גדולה של אם ובנה. הוא שאל את המנהיג אם זו רבקה ושני בניה, עשו ויעקב, והוסיף ש"אצלנו לא עובדים לתמונות". היהודים בקאיפנג מעולם לא שמעו על הנצרות. אחרי כמה דקות שניהם הבינו שלא מדובר באותה דת...

באמצעות הכת הזו מבייג'ין, התברר לעולם שיש יהודים בסין.

במכתב משנת 1800, כותבת הקהילה היהודית בשאנגחאי ליהודי קאיפנג, ששמעו מתושבי קאיפנג שביית-הכנסת בעיר נחרב, והקהילה מוכרת את ספרי התורה. "נשבר ליבנו בקרבנו ויגון ואנחה מלא את לבנו בשומענו זאת השמועה הרעה". הם הציעו לשלוח מורה לקאיפנג שילמד תורה את המקומיים, וכן שישלחו כסף לבנות בית כנסת וכו'. לפועל, מאמצי ההצלה נכשלו, והקהילה היהודית שם הלכה ודעכה. מעניין, שעד שנת 1996, בתעודות הזהות הסינית של צאצאי היהודים מקאיפנג היה כתוב 'יו טאי', יהודי (תודה לרב אברהם גרינברג, שליח הרבי בפודונג, סין).

*

בפרשת השבוע אנו קוראים על המשכן – "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". מיד התורה מתחילה לדבר על הרהיטים של המשכן. החפצים הכי חשובים בו היו 'ארון הברית', שבו שכנו הלוחות, ה'שולחן', שעליו שמו את לחם הפנים, וה'מנורה', שבה הדליקו את הנרות.

מעניין, ששלושת הישמות' שהסינים נתנו ליהודים במשך אלף שנים היו קשורים לשלושת הדברים האלו. הראשון, 'כת נושאי התורה', מסמל את ארון הברית, שבו היו מונחים הלוחות וספר התורה לידו; 'כת מסירי הגידים' מסמל את ה'שולחן', שזה כולל את כל הלכות כשרות, ו'המוסלמים עם הכיפות הכחולות' מסמלים את הרעיון של ה'מנורה' – שצריך להאיר את העולם באור רוחני, להיות אור לגויים. הליכה עם כיפה ברחוב היא הכרזה לכול ש'אתה יהודי', ואז עליך להתנהג כיהודי מפני שהכיפה מייצגת את כל העם היהודי.

אבל נעצור לרגע ונחשוב, מה הייתה המטרה של כל המשכן? בשביל מה הקב"ה ציווה אותנו לבנות משכן, והלוא "מלוא כל הארץ כבודו"!

במשכן יש חפץ אחד שלכאורה שופך אור על כל המטרה בבניית המשכן. על ארון העדות ציווה הקב"ה לעשות שני כרובים. מדובר בפרצופים של תינוקות, זכר ונקבה עם כנפיים, דמות הדומה למלאכים, ומשם, מבין שני הכרובים, הקב"ה דיבר אל משה.

נעצור לרגע ונחשוב היכן עוד מוזכרת בתורה המילה כרובים? [שאלה לקהל]. הפעם היחידה שהמילה הזו מופיעה בתורה נמצאת בתחילת ספר בראשית. עם בריאת העולם אנו קוראים "ויטע ה' אלוקים גן בעדן מקדם, וישם שם את האדם אשר יצר" (בראשית ב, ח). ואז הוא ציווה עליהם שלא לאכול מעץ הדעת. בסופו של דבר, הם לא הצליחו לשלוט ביצרם ואכלו, ואז התורה מספרת: "ויגרש את האדם, וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת, לשמור את דרך עץ החיים" (בראשית ג, כד).

'כרובים' בגן-עדן, ו'כרובים' במשכן, מורים לנו על הקשר שבין גן העדן למשכן. בגן עדן האדם הראשון היה ביחד עם הקב"ה, "וישמעו את קול ה' אלקים מתהלך בגן" (ג, ח), אבל בגלל שחטא, גורש מגן העדן ובעצם גירש את הקב"ה מהעולם הזה: "על-ידי חטא עץ הדעץ נסתלקה השכינה מארץ לרקייע".

דורות רבים עברו, והקב"ה מבקש: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", הוא רוצה שהאדם יברא גן עדן כאן בעולם; שיעשה מקום לשכינה בעולם הזה הגשמי, שבו ישמעו את הקול מבין שני הכרובים.

וזה מה שמביא הרבי במאמר 'באתי לגני' תשי"א, מהמדרש רבה, "באתי לגני לגנוני למקום שהי' עיקרי בתחילה... ועל-ידי חטא עץ הדעת נסתלקה השכינה... עד כי משה הוא השביעי וכל השביעין חביבין הורידו למטה בארץ... ועיקר גילוי אלקות הי' בבית המקדש, דכתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". דהיינו, במילים פשוטות, הקב"ה מבקש שאנו נבנה גן עדן עבורו כאן, בעולם הזה, שבו יוכל האדם להתאחד ולשמוע את קול ה' שיוצא מבין הכרובים.

וזה תפקידנו היום, לעשות מכל בית יהודי 'משכן' לה', לעשות מכל בית יהודי 'גן עדן', מקום נעים וטוב, מלא שמחה שלום ואהבה, מקום שבו שומעים את קולו של הקב"ה.